

Správa o výsledku kontroly projektu – Prechodný fond 2004/016-764.03.02 Podpora národného programu boja proti drogám 2004 – 2008 v OZ Prima

I. Úvod

Kontrolná akcia bola vykonaná na základe Plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky na rok 2009.

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť zákonnosť a správnosť použitia finančných prostriedkov Európskej únie a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky poskytnutých na financovanie projektu v rámci Grantovej schémy na podporu Národného programu boja proti drogám 2004 – 2008 (ďalej aj „Grantová schéma“) a overiť ich súlad s predpismi a pravidlami Európskej únie a Slovenskej republiky.

Predmetom kontrolnej akcie bolo dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a iných dokumentov pri realizácii zmluvy o poskytnutí grantu z finančných zdrojov Európskeho spoločenstva a projektu, oprávnenosť a preukázateľnosť oprávnených výdavkov, monitorovacie a hodnotiace ukazovatele projektu.

Kontrola bola vykonaná v čase od 08.04.2009 do 29.05.2009 v Združení Prima so sídlom Bagarova 22, 841 01 Bratislava (ďalej len „združenie“ alebo „príjemca“).

II. Výsledky kontroly

1. Všeobecná časť

Prechodný fond predstavuje prechodný finančný nástroj v období 2004 – 2006 pre nové členské štáty ES, ktorý nahradil program PHARE.

Cieľom programu Prechodný fond 2004/016-764.03.02 Podpora Národného programu boja proti drogám 2004 – 2008 je podpora realizácie Národného programu boja proti drogám v Slovenskej republike. Súčasťou programu je aj Grantová schéma na podporu programov, iniciatív a aktivít zásadného významu, ktoré sú zabezpečované orgánmi verejnej správy a miestnej samosprávy, mimovládnyimi organizáciami a neštátnymi subjektmi.

Združenie je mimovládna nezisková organizácia združujúca mladých profesionálov a dobrovoľníkov, ktorej cieľom je prispieť k riešeniu drogovej problematiky s dôrazom na realizáciu projektov v oblasti "Harm Reduction" (redukcia poškodení spôsobených užívaním drog). Poslaním združenia je minimalizácia zdravotných a sociálnych rizík spojených s užívaním drog a to nielen pre užívateľov, ale aj pre ich sociálne okolie. Cieľovou skupinou združenia sú aktívni užívatelia drog,

prostitútky, prostitúti a bezdomovci.

Združenie spĺňalo kritériá oprávnenosti v zmysle pravidiel predkladania, výberu a realizácie projektov financovaných v rámci Grantovej schémy.

Zmluva o poskytnutí grantu z finančných zdrojov Európskeho spoločenstva, uzatvorená medzi Úradom vlády SR (ďalej len „zmluvný orgán“) a združením nadobudla účinnosť dňa 05.09.2006 (ďalej len „zmluva“).

Predmetom zmluvy bolo poskytnutie grantu príjemcovi na implementáciu projektu „Testovanie skrytej populácie aktívnych užívateľov drog“ v rámci programu 2004/016-764.03.02 Grantová schéma na podporu Národného programu boja proti drogám 2004-2008 (ďalej len „projekt“).

Zmluva bola uzavretá na obdobie 14 mesiacov od podpisu zmluvy, čím **nebol dodržaný postup podľa bodu 2.1.3 Pokynov pre žiadateľov o grant v rámci Grantovej schémy Podpora Národného programu boja proti drogám 2004 – 2008** (ďalej len „Pokyny“), podľa ktorého doba trvania projektu nesmela presiahnuť 10 mesiacov.

V zmluve, na prezentačnej pečiatke ale aj v iných dokumentoch bol uvedený nesprávny názov a sídlo združenia **v rozpore s ustanovením § 6 ods. 2 zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov**, podľa ktorého v stanovách musí byť uvedený „*a) názov, b) sídlo*“ a **v rozpore s ustanovením § 43 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov**, podľa ktorého „*Účastníci sú povinní dbať, aby sa pri úprave zmluvných vzťahov odstránilo všetko, čo by mohlo viesť k vzniku rozporov.*“

2. Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a iných dokumentov pri realizácii projektu

Celkové oprávnené náklady projektu schválené v rozpočte vo výške 1 664 432 Sk (43 831,31 Eur) boli použité v súlade s účelom na implementáciu projektu. Rozpočet bol čerpaný vo výške 1 338 173 Sk (35 649,45 Eur), tzn. vo výške 80,40 %.

Pre grantovú výzvu bol stanovený stály kurz 1 Eur = 37,537 Sk, preto aj v ďalšom texte uvádzaný prepočet Sk/Eur je podľa tohto kurzu.

Nižšie čerpanie rozpočtu bolo spôsobené oneskoreným finančným plnením zo strany poskytovateľa, čím sa posunula na neskoršie termíny časť prípravnej fázy, a to najmä nákup testovacích súprav a zaškolenie street workerov. Realizáciu projektu ovplyvnila aj zmena financovania jednotlivých partnerských občianskych združení zo zdrojov štátneho rozpočtu, čím bola vážne ohrozená činnosť týchto subjektov, na ktorú bol samotný projekt viazaný.

Kontrolou rozpočtu projektu, účtovných dokladov projektu a zmluvy o poskytnutí grantu bolo zistené, že príjemca:

- nemal vytvorenú analytickú evidenciu ani vytvorený osobitný účet pre grant. Predložený peňažný denník za rok 2006 a rok 2007 neobsahoval názov a sídlo účtovnej jednotky, údaje o stave peňažných prostriedkov na účtoch v bankách. Príjmy a výdavky neboli v členení potrebnom na zistenie základu dane z príjmov, denník neobsahoval priebežné položky. Príjemca **nedodrжал ustanovenia § 15 ods. 2 písm. a) - d) zákona č. 431/2002 o účtovníctve v znení neskorších predpisov** (ďalej len „zákon o účtovníctve“), podľa ktorého „*peňažný denník obsahuje najmä údaje o a) stave peňažných prostriedkov účtovnej jednotky v hotovosti a na účtoch v bankách, b) príjmoch v účtovnom období a v členení potrebnom na zistenie základu dane z príjmov, c) výdavkoch v účtovnom období a v členení potrebnom na zistenie základu dane z príjmov, d) priebežných položkách zachytávajúcich pohyby peňažných prostriedkov, ktoré nie sú ešte príjmom alebo výdavkom podľa písmen b) a c).*“

a súčasne **nedodržel ustanovenie čl. 16 bod 16.1 prílohy č. II zmluvy**, podľa ktorého „Príjemca je povinný viesť presné, pravidelné a prehľadné záznamy a účtovné výkazy o realizácii projektu v zmysle platnej slovenskej legislatívy“;

- nepreviedol v peňažnom denníku konečné zostatky peňažných prostriedkov na účtoch v bankách, ani priebežné položky z minulého účtovného obdobia ako začiatkové stavy. Príjemca **nedodržel ustanovenie § 4 ods. 1 opatrenia MF SR č. 22602/2002-92**, ktorým sa **ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a podrobnosti o usporiadaní, označovaní položiek účtovnej závierky na zverejnenie pre účtovné jednotky účtujúce v sústave jednoduchého účtovníctva, ktoré nie sú založené alebo zriadené za účelom podnikania** (ďalej len „opatrenie MF SR č. 22602/2002-92“), podľa ktorého „Pri otvorení účtovných kníh sa v peňažnom denníku prevedú konečné zostatky peňažných prostriedkov v hotovosti, prostriedkov na vkladných knižkách a na účtoch v bankách a priebežných položiek z minulého účtovného obdobia ako začiatkové stavy.“;
- neúčtoval o pohybe peňažných prostriedkov na bankových účtoch, čím **nedodržel ustanovenie § 12 ods. 5 opatrenia MF SR č. 22602/2002-92**, podľa ktorého „O pohybe peňažných prostriedkov na bankových účtoch sa účtuje v denníku podľa výpisov z banky alebo pobočky zahraničnej banky.“;
- nezabezpečil, aby podklady na vyplácanie miezd, odmien alebo dohôd o vykonaní práce - timesheety (presný rozpis hodín a dní, kedy bola práca vykonaná, popis činnosti) boli podpísané manažérom projektu, čím **nebolo dodržané usmernenie Úradu vlády SR č. 17416/2007-GS zo dňa 24.09.2007**;
- neurčil v 4 prípadoch miesto nástupu na pracovnú cestu, miesto výkonu práce, čas trvania, spôsob dopravy a miesto skončenia pracovnej cesty, neuviedol meno a podpis osoby zodpovednej za účtovný prípad a jeho zaúčtovanie, čím **došlo k porušeniu ustanovenia § 3 ods. 1 zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov** (ďalej len zákon o „cestovných náhradách“), kde je uvedené, že „zamestnávateľ vysielaajúci zamestnanca na pracovnú cestu písomne určí miesto jej nástupu, miesto výkonu práce, čas trvania, spôsob dopravy a miesto skončenia pracovnej cesty.“ a ustanovenie **§ 10 ods. 1 zákona o účtovníctve**, podľa ktorého „Účtovný doklad je preukázateľný účtovný záznam, ktorý musí obsahovať o. i. b) obsah účtovného prípadu a označenie jeho účastníkov, podpisový záznam osoby zodpovednej za účtovný prípad v účtovnej jednotke a podpisový záznam osoby zodpovednej za jeho zaúčtovanie.“;
- nepreukázal v piatich prípadoch dokladom z registračnej pokladnice úhradu nákupu zdravotného materiálu v hotovosti, zaevidovanú v účtovnej evidencii v hodnote 9 680 Sk (257,88 Eur), čím **porušil § 32 ods. 1 písm. a) zákona o účtovníctve**, ktorý „za preukázateľný účtovný záznam považuje iba účtovný záznam, ktorého obsah priamo dokazuje skutočnosť“;
- nezaevidoval do majetku 3 zo štyroch zakúpených notebookov v celkovej hodnote 88 500 Sk (2 357,67 Eur), ktoré zostali v držbe partnerských združení, čím **porušil článok 7, bod 7.3 Prílohy č. II zmluvy**, pretože „Pri ukončení realizácie projektu musí byť vybavenie a dodávky uhradené z rozpočtu projektu zaúčtované do majetku príjemcu. Príjemca nesmie takto nadobudnutý majetok odpredať po dobu 5 rokov“;
- odpísal jednorazovo notebook zakúpený z prostriedkov grantu v sume 36 605 Sk (975,17 Eur) s DPH, čo **nebolo v súlade s ustanoveniami § 28 ods. 4 zákona o účtovníctve a § 11 ods. 1 opatrenia MF SR č. 22602/2002-92**, v zmysle ktorých „Hmotný majetok okrem zásob odpisuje účtovná jednotka s ohľadom na opotrebovanie zodpovedajúce bežným podmienkam jeho používania“ resp. „Dlhodobý nehmotný majetok a dlhodobý hmotný majetok sa odpisuje na základe odpisového plánu evidenčne podľa § 28 zákona o účtovníctve“.

Uvedené zistenia dokumentujú súčasne **nedodržiavanie ustanovenia § 8 ods. 1 zákona o účtovníctve**, podľa ktorého „*Účtovná jednotka je povinná viesť účtovníctvo správne, úplne, preukázateľne, zrozumiteľne a spôsobom zaručujúcim trvalosť účtovných záznamov*“.

V oblasti publicity boli plánovanými výstupmi projektu osvetové letáky pre aktívnych užívateľov drog k jednotlivým infekčným ochoreniam. Prijemca zabezpečil tlač 6000 ks edukatívnych letákov týkajúcich sa infekčných ochorení, ktoré boli označené logom EÚ a následne rozdelené medzi jednotlivé partnerské občianske združenia. Postupne prebiehala ich distribúcia klientom cieľových skupín.

3. Monitorovacie a hodnotiace ukazovatele projektu

Napĺňanie cieľov projektu upravoval časový harmonogram realizácie aktivít projektu. Združenie nemalo vypracovaný časový harmonogram vo formáte stanovenom v Grantovej schéme.

V priebehu realizácie projektu vypracoval prijemca v zmysle Pokynov štyri priebežné správy, kde uvádzal aktivity za jednotlivé monitorovacie obdobia a záverečnú správu projektu, v ktorej vyhodnotil projekt ako úspešný aj vzhľadom na zmenené podmienky. Hlavné zmeny oproti plánovanému postupu boli spôsobené najmä oneskoreným plnením finančných prostriedkov, čím sa posunula na neskoršie termíny časť prípravnej fázy. Ďalším faktorom, ktorý ovplyvnil realizáciu projektu bola zmena financovania jednotlivých partnerských občianskych združení zo zdrojov štátneho rozpočtu, čím bola vážne ohrozená činnosť týchto subjektov, na ktorú bol samotný projekt viazaný a ktorá bola využívaná ako zdroj kontaktov s plánovanou klientelou pre projekt.

III. Záver

Finančné prostriedky grantu boli použité v súlade s účelom, na ktorý boli poskytnuté, tzn. na implementáciu projektu „*Testovanie skrytej populácie aktívnych užívateľov drog*“. Pri kontrole implementácie projektu boli zistené viaceré porušenia predovšetkým zákona o účtovníctve, keď prijemca :

- nemal vytvorenú analytickú evidenciu, ani vytvorený osobitný účet pre grant,
- nepreukázal úhradu nákupu dokladmi z registračnej pokladne,
- nezaevidoval do majetku vybavenie uhradené z rozpočtu projektu,
- účtovné doklady nemali všetky zákonom požadované náležitosti,
- účtovníctvo nebolo vedené spôsobom zaručujúcim trvalosť účtovných záznamov.

Protokol o výsledku kontroly bol prerokovaný so štatutárnym zástupcom združenia, ktorý na odstránenie zistených nedostatkov prijal celkom 7 opatrení, ktorých plnenie bude Najvyšší kontrolný úrad SR v rámci svojich kompetencií sledovať a kontrolovať.